

Redningsaktionen

Anna Louise Alstrøm

I Egnshistorisk Forenings år.skrift for 1976 fandtes to forskellige versioner af en historie om en medalje, som i forrige århundrede blev tildelt færge- og kromand i Tambohus, Chresten Pedersen Tambo.

I den anledning opfordrede daværende arkivar ved Egnshistorisk Arkiv, J.J. Lind, lokalhistorisk interesserede læsere til at undersøge de pågældende begivenheder nærmere for at finde frem til den historiske sandhed bag myten.

Da Tambohus kro sidste år nærmede sig 150 års jubilæet, ønskede kroens nuværende ejer, Steen Rysgaard, at markere dagen med udgivelse af et festskrift.

Den historiske del af denne opgave blev overdraget geneolog Anna Louise Alstrøm, København, som er født i Tambohus og kendt fra flere artikler her i årsskiftet.

Med Steen Rysgaards tilladelse gengives her det afsnit af festskriftet, hvor Anna Alstrøm fremlægger resultatet af de undersøgelser, som hun har foretaget i de forhåndenværende kilder, og hermed må man nok anse den sag for fuldt opklaret.

(red.)

Anna Louise Alstrøm skriver i jubilæumsskriftet:

Med Peder Pedersen Tambo og hans familie begyndte en ny tid ved Hellerød strand. To år efter, natten mellem 3. og 4. februar 1825, indtraf den store storm- og vandflod og samme år 17. november endnu en storm, der for alvor gennembrød Aggertangen og helt forandrede Limfjordens vande og fiskebestand. Hvis Peder Pedersen Tambo har troet, at fiskeriet hermed var ødelagt, tog han grundig fejl. Der blev bedre fiskemuligheder, også for ham. Men den største forskrækkelse fik han nok ved stormen 7.-8. januar 1839, hvor storm og vandflod, hvis man skal tro aviserne, delte Jegindø i to øer og gjorde Thyholm til en ø.

På matrikelskortet angiver landmåler C. Sørensen, at det ved stranden liggende Tambohus var på nippet til at forsvinde i fjorden, men dog blev stående.

Med anden generation af Tamboslægten ved stranden forsvinder navnet Præsthuset og Strandhuset både i tale og skrift. Nu hedder huset Tambohuset, og fiskerlejet, der senere vokser op her, får navnet Tambohuse, ligesom fjorden får navn af Tambosund. En begivenhed, der indtraf her i 1829, gjorde navnet kendt og anerkendt viden om, og selv kongen anvendte det.

Følgende skrivelse blev i forbindelse hermed indsendt til Kancelliet:

Den 10. marts 1829 havde Gertrud Poulsdatter fri fra sin plads hos Jens Pedersen i Eskjær på Salling og var nu kommet til Jegindø, hvor hun var født 1805 som datter af da afdøde Poul Villadsen, gårdmand i Søndertoftskov. Om Gertrud var gået over isen fra Salling til Jegindø, vides ikke, men kort før solnedgang begav hun sig ud på isen for at besøge sin søster Kirsten, der var gift med Morten Christiansen i Søndbjerg. Da hun var nået omkring midten af fjorden mellem Thyholm og Jegindø, brast isen, og hun styrtede i vandet så dybt, at hun kun havde hovedet og den venstre arm over vandet. Hun var nu i den største livsfare og råbte om hjælp, da hun ikke selv kunne redde sig op. Straks efter kom Peder Pedersen, som bor i det ved fjordkanten beliggende såkaldte Tambohus. Peder Pedersen, stod i sin lade, da han hørte et nødstedt menneskes skrig, og da han så pigen på fjorden, råbte han ind til folkene i huset, at de skulle komme med et tov. Selv tog han en stage i hånden og stræbte mod fjorden, hvor hans søn nåede ham med tovet.

Han begav sig nu ud på fjorden, men faldt, da han var kommet lidt fra land, to gange gennem isen, men kom op igen ved hjælp af stagen og ilede videre ud mod pigen, hvorpå han atter faldt i vandet så dybt, at man ikke kunne se hans hovede oven over vandet. Det varede et stykke tid, før det lykkedes ham at arbejde sig op på isen.

Mens han lå i vandet, gik det op for ham, at isen var blevet svagere, jo nærmere han kom Gertrud. De var nu kun 3 til 4 alen fra hinanden, og han kunne derfor tale med hende. Han sagde da til hende, at nu måtte hun give sig Gud i Vold, for nu turde han ikke nærme sig yderligere, hvortil hun svarede, at han havde så

ikke nærme sig yderligere, hvortil hun svarede, at han havde så mange børn, som hans skyldte at redde sig selv. Imidlertid lykkedes det ham at komme op på isen igen ved at lægge sig på stagen, og da pigen i det samme råbte: "Nu synker jeg", anstrengte han sig for at komme hende lidt nærmere. Han fik nu held til at kaste en løkke om hendes håndled, hvorefter han stræbte at komme så langt fra hende, at han kunne stramme tovet. Da isen omkring hende brast, kunne han hale hende op, og det lykkedes ham at trække hende i land, selv om hans hænder var skåret i laser af isen.

På land stod hans kone og 6 børn, som havde råbt og tigget ham om at komme tilbage, men han kunne ikke bare lade pigen ligge. Mens redningen stod på, var Johannes Møller af Ørhøj kommet til stede.

Han havde stået i sin lade og skåret hakkelse, da han hørte nødråbet. Mens han ilede mod fjorden, så han, hvorledes Peder Tambo kæmpede for at redde pigen og sig selv, og hvordan denne med stagen under sin krop skød sig tilbage over den tynde is.

Det var uden tvivl ham, der berettede hele historien for pastor Haugård i Søndbjerg, der lod begivenheden indberette for amtet, som herefter indkaldte vidnerne Johannes Møller og en skrædderpige Kirsten Pedersdatter, som den dag opholdt sig i Tambohuset, samt Peder Tambo selv til 4. april at møde, for at historien kunne blive bekræftet.

Gertrud Pedersdatter selv blev indkaldt i Salling Herredsret, hvor hun bekræftede, at næst Gud havde hun kun P. Tambo at takke for sin redning, og yderligere havde han og hans familie bragt hende ind i en varm seng, givet hende mad og drikke og plejet hende til dagen efter, hvor hun igen var rask, uden at de ville modtage noget som helst for at have reddet hende.

Historien blev nu sendt til Dansk Kancellis 3. dep.s allerunderdanigste forestilling og forelagt Kongen, hvis svar lød:

"Vi have med allerhøjeste tilfredshed ladet os foredrage indholdet af Vort Kancellis beretning om den af husmand Peder Pedersen af Tambohuset i Thy den 10. marts sidstleden udøvede kjække og ædle dåd og ville Vi, at han foruden at nyde den for druknedes redning udsatte

pengebelønning af 16 rigsdaler sølv, erholder Medaillen for Druknedes Redning, hvilket vi derfor allerunderdanigst tillader ham at bære på brystet i det for medailler i anledning af 2. april 1801 anordnede bånd.

København den 3. juni 1829

Chr. R.

Medaillen for Druknedes Redning blev stiftet ved kgl. Resolution 19/8 1812 af Frederik den VI. På forsiden af medaillen er den regerende monarks portræt og på bagsiden indskriften: "Af farens svælg fremblomstrer pris og løn". Peder Tambos redningsdåd er selvfølgelig blevet omtalt viden om og har måske været medvirkende til, at han endelig fik eneret på færgefarten mellem Tambohus og Jegindø.

*Årskrift for Lignshistorisk Forening
Thyholm og Jegindø, 1993.*